

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10
 pe 1/4 an 5
 pe 1 luna 2
 Scrii de Duminecă pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate
 pe an 40 franci.

Inscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Scrieri nefrancați nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

SPRE ȘTIRE.

Dorind ca să trecem în pace și cu demnitate peste alegerea de episcop al Aradului, amicii noștri au hotărât ca îndată ce s'a fiesat ziua alegerii, să nu mai polemizăm și nici chiar să înregistrăm cele ce se scriu fie în ziarele maghiare, fie în cele românești.

Am primit d'atunci mai multe articole din afară, unele cari arată d'a dreptul ce situație s'ar crea când n'ar începe curentul pornit d'odată cu alegerea regretatului episcop Goldiș, altele cari demaschează uneltiri condamnabile și polemizează cu articolii apăruiți în presa maghiară. Trebuie să amintim anume, că dela 1 Iunie n. încoace s'a mai urmat cu campania și indeosebi „Budapesti Napló” și „B. Hirap” au publicat articolii în cari cer d'a dreptul nimicirea au tonomiei noastre bisericești.

Noi rămânem însă pe lângă cele hotărâte deja; nu polemizăm, pentru-că la urma urmelor știm că nu cele scrise în presa maghiară, ci interesele superioare bisericești au să determine pe deputați în ziua alegerii.

Un regret trebuie să exprimăm însă: că organul oficios al I. P. S. Sale Mitropolitului Meșianu nu observă rezerva ce i s'ar impune, ci chiar în numărul său din urmă — cotește, deși singur recunoaște că asta în biserică nu se cuvine.

Refinem însă chiar acum din „Telegraful” următoarele:

„Și ori care să fie rezultatul, votul rămâne bine dat, pentru-că după lege va fi dat”.

Not, desigur, vom respecta votul Sinodului. El prindem însă de cuvânt și pe I. P. S. Sa Mitropolitul și așteptăm, ca alegându-se chiar vicarul V. Mangra, înaltul prelat să fie cel dintâiu care să urgenteze întărirea prealaltă.

Cât despre unanimitatea cu care ar dori înaltul prelat să se facă alegerea, depinde dela d'nsul: o vorbă să i dă, și desigur P. C. arhimandrit Hamar, n'ar mai reflecta la voturile aderenților săi.

Șirele de mat sus erau scrise deja, când primim „Arad és Vidéke”, în care, la loc de frunte cu tendință vădită se publică o convorbire cu I. P. S. Sa Mitropolitul.

Că numitul ziar publică convorbirea, nu e nimic de zis. Ar fi însă de zis multe, ar fi de ridicat proteste energice, în numele demnității bisericești române, că tot ce a vorbit I. P. S. Sa nu este pentru a lămuri vre-o situație ori pentru a produce pace și frăție, ci în chip cum nu ni-s'a mai dat să știm de când există autonomia noastră bisericească, înaltul prelat ia pe față atitudine în contra unuia dintre candidați.

În același timp „Aradi Közlöny” publică și el, din „sorginte autentică”, așa spune, un articol care earăși n'are altă tendință decât a influența Sinodul împotriva d' lui vicar Mangra.

Pe noi nu ne vor scoate însă nici aceste uneltiri din atitudinea ce ne-am tras-o. Toți, cât iubim pe Vasile Mangra, știm cât de puțin îl iubește Mitropolitul Ioan Meșianu. Știe însă și Românimea întreagă, că dragostea și devotamentul

nostru pentru Vasile Mangra a crescut în măsură ce alții l'au nedreptățit, hulit și urit.

Ear când vedem că patimile găsec adăpost chiar în sufletele chemate să împărtășească pacea binefăcătoare pentru biserică și credincioși, noi ne vom grupa cu atât mai mare hotărâre în jurul lui Vasile Mangra și ne apropiem de urnă tari și nestramuțați în credința, că mâne I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Meșianu va proclama, în mijlocul entuziasmului general, alegerea de episcop a lui Vasile Mangra.

Inchiderea Delegațiilor. Eri s'a închis Delegațiunea maghiară care și-a terminat toate agendele. Kiliay Béni a tălmăcit cuvintele regale de mulțumire pentru lucrările prestate. Conte Andrassy Tibor a mulțumit delegaților și guvernului comun ear Hodossy a mulțumit președintelui și biroului pentru activitatea ce au depus întru a duce la bun sfârșit dezbaterile.

Jurământul noului căpitan de gardă. Se anunță din Viena: Luni înainte de amiază la 10 ore s'a săvârșit jurământul vice-mareșalului principe Eszterházy Lajos, a noului căpitan de gardă. La sărbătorescul act a fost de față: principele Lichtenstein, șambelanul curții, ministrul president Széll și contele Söcheny Gyula ministrul a latere al Majestății Sale. Formula de jurământ a cetit-o consilierul ministerial Vértessy. După depunerea jurământului de căpitan de gardă principele Eszterházy a depus jurământul de consilier intim. La acest jurământ au conlucrat în reprezentanța contelui Goluchowsky ministrul-president Körber și contele Abensberg-Traun prim camerier. După depunerea jurământului Eszterházy a fost în audiență la regele. După audiența principele s'a dus în sala Radetzky cu șambelanul curții principele Lichtenstein unde i-a așteptat întreg corpul gardei de serviciu cu oficerii superiori și statul major al gardei. Prin o scurtă vorbire principele Lichtenstein a prezentat pe noul căpitan de gardă după aceea a părăsit sala cu marele măștru de ceremonii contele Kolonicosky Noul căpitan a salutat garda și prin asta s'au săvârșit ceremoniile.

Desmintire. Magyar Távirati Iroda⁴. după știrile ce primește din Viena, este în măsură a desminti știrea despre vre-o criză de guvern. Situația e destul de gravă, ea n'atinge însă situația guvernului Széll

Mare scandal în Reichsrath.

În ședința dela 10 Iunie n. a. Reichsrathului a fost un scandal despre care va vorbi Europa întreagă. Cunoscutul deputat ceh Klotz a interpelat adică guvernul, în limba cehă, asupra vorbirii ținută de Impăratul Germaniei la Marienburg.

„Impăratul — a zis deputatul ceh — s'a pus în capul propagandei Altdeutsch și față de Poloni și Litvani se folosește de expresiuni cari nu le proferează decât oamenii bețivi în cărciumi. Obrăznicile și temeritatea de cari a pomenit Impăratul în discursul său, în altă parte trebuie căutate. Cer dela guvern să caute mijlocul ca aceste obrăznicii meschine să fie răsunate. Să i-se lămurească acestui domn insolent că aici nimeni nu se entusiasmează de d'nsul și nici nu suntem dispuși să-i tolerăm ofensele. Drept răspuns vorbirii lui nu pot să zic decât atata: Pfu!”

Scrigăte șgomotoase de „Pfu” au resunat atunci în sală. Cehii și toate

naționalitățile au demonstrat în contra lui Wilhelm II. strigând:

— Pfu! Wilhelm! Nu răbdăm obrăznicia nemțească.

Președintele zadarnic a încercat să facă liniște și ordine. Klotz a vorbit însă și în mijlocul scandalului până ce presidentul i-a detras cuvântul. Un deputat a strigat atunci:

— Să va găsi însă un bărbat curajos care să-i dea în cap domnului aceluia!

— E curat nebun Impăratul Germaniei, a strigat altul.

Vezând că nu-l încotro, presidentul a ridicat ședința.

DIN ROMÂNIA.

Protestarea studenției. Studenții universitari, atacați și calomniați prin interviurile și scrisorile date la iveală de publicistul socialist evreu Bernard Lazare în urma călătoriei sale de studii prin România, au redactat și semnat un răspuns, din care extragem următoarele:

„Studenții români dau cea mai formidabilă desmățare tuturor calomniilor debitate de numitul evreu la adresa poporului român, și a lor în special.

Purtarea evreului Bernard Lazare aci a fost cea mai bună dovadă, că el nu a venit în România pentru a studia situațiunea economică și intelectuală a naționalităților săi, ci ca adevăratul scop al venirii sale a fost ca să facă propagandă tendențioasă, lucru care reiese din cuvântările ținute de el la Iași și în București;

„Că, astfel fiind, poliția română ar fi trebuit, dacă nu să-i impedeze intrarea cel puțin să exercite asupra evreului Bernard Lazare cea mai riguroasă supraveghiere, câtă vreme el urmărea aci ațitări primejdicioase siguranței ori-cărui stat, și că, dacă nu au făcut lucrul acesta, a fost numai din motive de excesivă ospitalitate față de un străin;

„Că din contră, atacând ospitalitatea poporului român, evreul Bernard Lazare a dovedit, că nu posedă nici cele mai elementare noțiuni de politeță și civilități;

„Că evreii, cari i-au făcut manifestații de simpatie în țara românească, sunt din aceia vaniți de cățiva ani numai din Galizia și Rusia, ca să-și creeze aici o mai bună situațiune materială și neisbutind, sunt gata să părăsească pământul românesc după neschimbatul lor principiu: *ubi bene ubi patria*.

„Studenții români regretă, că nobilul popor frances numără — pe un asemenea agent provocator, ca evreul Bernard Lazare care nu și-a putut asimila caracterul cu acela al poporului, ce-și lasă să trăiască pe teritoriul său; și

„Vestătesc purtarea acelor ziare semite, dia București sau Iași, cari cu acest prilej au făcut cauză comună cu un insultător al țerei, dinastiei și poporului românesc.

(Urmează sute de iscălituri).

Falsificarea de bancnote române despre care am amintit în diferite rânduri și care s'a terminat cu condamnarea la câte 7 ani de temniță de către tribunalul din Ploști și cel din Tergul-Mureșului, a avut un epilog la tribunalul din Constanța, unde Vinerea trecută s'a judecat procesul lui Gr. Bucurenciu, membru

la cunoscuta bandă a falsificătorilor. Bucurenciu a fost condamnat la 5 ani închisoare.

Din străinătate.

Festivitățile dela Marienburg. În 5 Iunie n. s'au săvârșit în Marienburg (Prusia răsăriteană) festivitățile din incidentul reconstruirii castelului ordinului cavalerilor teutonii.

Cavalerii ordinului Ioaniților, și deputațiunile externe, austriacă și engleză, au defilat înaintea lui Wilhelm. După sfințirea bisericii castelului, în care s'aflau împărăteasa, ambasadorii, etc., s'a dat un mare banchet, la care împăratul Wilhelm a ținut un toast adresat către marele măștru și către frații ordinului sf. Ioan.

În acest toast Wilhelm II mulțumește ordinului pentru fidelitatea și munca sîrguitoare, ce au prestat-o. Face apoi o reprivire asupra istoriei vechiului castel Marienburg, leagănul ordinului teutonic. Scopul său primitiv, zice, a fost de-a libera Ierusalimul și de-a păstra crucea bisericii sfântului mormont, pentru toate timpurile. Speranța aceasta însă nu s'a împlinit, căci după întemeierea ordinului, Palestina fu pierdută pentru creștinism ca posesiune teritorială. Dar Marienburg a fost un focal al culturii în țările răsăritene ale Vistulei. „Nu pe pământ străin, ci acasă la granițele imperiului, prevedința i-a dat ordinului problema sa.”

„Am mai accentuat odată — zise împăratul — că vechiul Marienburg trebuie să rămână un semn permanent pentru problememele germane. Acum earăși am ajuns acolo, că insolenta polonă vrea să fie agresivă față cu germanismul, și eu sunt constrins a apela la poporul meu să-și apere bunurile sale naționale. Aici în Marienburg dau expresiune așteptării, că toți frații ordinului sf. Ioan vor fi totdeauna gata, când îi vom chema să apere rasa și obiceiurile germane”....

Prințul Albrecht, marele măștru al Ioaniților, mulțumi apoi Impăratului.

Cardinali noi. Luni înainte de prânz a ținut papa consistor în Sala Regia, unde a predat nouilor cardinali Martinelli, Skrbensky și Puzyna, pălăriile de cardinali. La consistor au luat parte toți cardinalii cari erau în Roma, mulți episcopi și prelați, corpul diplomatic, aristocrația din Roma, întreagă curte papală și mulți oaspeți invitați. Papa, care e foarte bine acum, a fost primit cu vii aclamațiuni. După consistorul public a fost consistor secret, în care a denumit mai mulți episcopi noi între ei pe Iordan episcop la Gore și Nagel episcop la Triest.

În consistor papa a rostit o vorbire în care a mulțumit lui Dumnezeu că i-a ajutat să-și ajungă iubileul și a salutat cu bucurie peregrinii sosiți la Roma. După aceea s'a exprimat cu părere de rău despre nisuițele contrariilor religiunii.

Pacea buro-engleză.

Londra, 10 Iunie. Se telegrafiază agenției „Daily Mail” din Pretoria că Joi, înainte de încheierea păcii, s'a descoperit un complot a cărui țintă a fost aruncarea în aer a palatului lui Kitchener din Pretoria. Au fost deținuți 60 Buri.

Londra, 10 Iunie. Foaia „Standard” din Londra publică o scrisoare și totodată

o declarație a lui Botha și Schalk-Burger. Aceasta este următoarea:

„Epistolă deschisă către toți comandanții, ofițerii și burghezii Buri, care și-au îndeplinit chemarea față de patria lor până în ziua de azi!

„Fraților! Compatrioților! Vă mulțumim din inimă pentru marea vitejie și marea sacrificiu al vostru, virtuți pe care le-ați dovedit până acum. Vă mulțumim aceste din inimă, căci acestea sunt toate întru victoria și mărirea republicelor sud-africane. Noi vă sfătuim să vă dați învoirea spre pace, să fiți supuși bunii și devotați noului guvern. Vom forma o comisie, care va cere guvernului englez învoirea la votarea baniilor, care vor fi dați orfanilor și văduvelor bure; de asemenea pentru renovarea fermelor devastate de Englezi.

„Credem și sperăm că guvernul Englez nu va fi așa barbar și nu va respinge această cerere. Orfanilor și văduvelor le dorim mângâierea sufletului și ca să poată scăpa de lipsele, care acum sunt multe și neindestulite în Africa-de-sud. Mulțumim totodată femeilor bure pentru sacrificiul ce l-au arătat în tot cursul războiului. Acum s'a încheiat pacea, dar nu pacea cea mult dorită de noi, ci pacea, prin care ne-am pierdut neatârnată țara. Inșă cu speranța în Domnul vom ajunge alte timpuri mai bune! Pacea acapasta însă tot a adus atât, cât ajunge pentru a restaura toate lucrurile și tot ce în cursul războiului a fost împedat a înflori. Poporul bur s'a purtat în acești trei ani ca nici un alt popor, pe care l'a însemnat istoria. Acum să avem grije pentru pregătirea altui războiu, adică: războiul culturii și industriei poporului nostru. Să uităm toate relele, ce ne-au adus pe capul nostru Englezii, ca astfel ranele noastre adânci să se vindece!

Londra, 10 Iunie. Comandanții Buri, care au mai rămas în Pretoria scriu, că Englezii se nizuiesc ca depunerea armelor să se întâmple cu mai puțină amărăciune. Așa de exemplu nu iau armele dela detașamente mai mari de-odată, ci numai în companii mai mici.

NOUTĂȚI.

ARAD, 11 Iunie n. 1902.

Sosirea I. P. S. Sale Mitropolitului Mețianu. Et. la orele 4 a sosit în Arad I. P. S. Sa Mitropolitul I. Mețianu. La gară a fost întâmpinat de membrii consistorului și corpul profesoral al Seminarului. Di presedinte al Consistorului I. I. Pap a rostit

o scurtă alocuțiune căruia mitropolitul i-a răspuns prin câte-va cuvinte.

În suita mitropolitului sunt d-nii protopopul I. Papiu și I. Droce, secretarul consist. metr. Leontin Simonescu și inevitabilul domn secretar Elic Cristea.

Sosind la Crucea Albă, după cum vedem, I. P. S. Sale prima grije i-a fost să primească pe ziaristii maghiari care spriginesc din răspuneri candidatura d-lui Hamza.

Azi, la orele 9 membrii consistorului și corpul profesoral s'au prezentat la I. P. S. Sa pentru a-și face reverențele.

Curia va aduce azi sentința în afacerea mandatului dela Boroșineu, atacat cu petiție pe motiv că s'au cumpărat voturi.

Desbaterile asupra acestei afaceri s'au terminat ieri.

Regele Italiei a fost ieri în primejdie de moarte. Cobora adică în automobil dealul Sabinilor. S'a stricat însă frâna automobilului și astfel viteza deveni periculoasă. Neputând sări din trăsură, regele o dirijă însă spre poarta deschisă a mănăstirii franciscanilor, unde se dete apoi jos.

Tisa, acest riu a cărui abundență în pești fusese odinioară o bogăție, după cum scriu ziarele maghiare, în urma canalizării dese, ajunge să nu mai aibă pești. Primarul din Seghedin raportează adică ministrului, că în anul acesta pentru a lua în întregire pescuitul, nu s'au prezentat decât 4 pescari. În apropierea Seghedinului abia mai sunt pești în Tisa.

Reuniunea femeilor române din Brașov o edat o broșură elegantă, care conține raportul despre festivitățile jubileului semicentenar și o scurtă schiță istorică a vieții Reuniunii dela fondare până la jubileu. Raportul este lucrat de di secretar al Reuniunii, Lazar Năstasi, și conține multe date interesante, adunate pe baza actelor.

Perderi în războiu. După statistica cea mai nouă. În războiul bur-angiez au căzut morți 1069 ofițeri și 20.897 soldați. Răniți au fost 22.829, din care au murit 617. Prinși au fost 9553, care ca invalizi s'au retrimis în țeară 75.430, dintre care 5550 sunt incapabili de serviciu.

Perderea Burilor se evaluează la 7000 morți, răniți și prinși, până în ziua de 20 Aprilie 1901. De atunci încoace au avut pierderi mai mari, înecosebi au fost prinși mulți buri.

În războiul din Crimeea puterile combatante au pierdut 609.000 oameni; în războiul germano-francez 290.000 iar în cel româno-rosu ture 180.000 oameni.

Călătoria principelui bulgar. Pentru primirea principelui bulgar, care a trecut Lună cu tren separat prin Varșovia, a sosit la Varșovia dela Petersburg adjunctul țarului, principele Obolensky colonel,

vicecolonel Portopop și căpitanul Koyasvics.

Nouă mașină electrică. Se anunță din Los Palmes ziarului din Londra „Daily Mail”: Un profesor de aici Figueras Clemente a inventat un aparat prin care poate folosi în cea mai mare măsură electricitatea din aer. Figueras are în locuința deja așa un aparat prin care își iastalează lămpile cu electricitate.

Stropi de roaună, poezii de Elena din Ardeal. În zilele aceste a eșit de sub tipar un drăgălaș volum de poezii din penaa Elenei din Ardeal.

În scurtele poezii găsim sbuciumarea inimioarei de copilă prezentată în versuri bine curgătoare, într'un mod sugestiv ne impresionează glasul eternei dragoste, cu o sfială deamnă de sufletul femeesc și cu o sinceritate impunătoare i-și varsă o copilă schinteile nobile ale sufletului său tiner, cuprins de taina iubirii, de dorul tinereții.

È comun sufletului femeesc sentimentalismul; în sfoasele tinguiri această notă caracteristică se poate observa ca un fir conducător al poeziilor. Noi bărbații nu prea suntem obișnuiți să ne impresionăm de glasul liric și tânguitor al femeii, cu toate că eșind odată în relief sufletul femeesc cu sinceritate, e demn de studiat firul, ce ne conduce la înțelegerea gingășiei, la cunoașterea pornirilor sufletesti, care în fond sunt egale și la femeii ca și la noi la bărbați.

Versurile au un limbaj românesc, plăcut, frazele sunt de-o putere plastică, ritmica lor peste tot e corectă, închegarea ideilor în consonanță cu forma arată dibăcia penei autoarei.

O salutăm cu plăcere pe tinera poetă și i-i zicem un călduros: înainte!

Volumul are un format plăcut, curat și cu gust aranjat.

Se află de vânzare cu prețul de 1 cor. plus 5 fl. porto la Adm. „Trib. Pop.”

Petreceri. Reuniunea sodalilor re-măni din Sibiu. Invită la Producțiunea Publică împreună cu cântări, teatru și joc, ce se va arangia Duminecă, la 2/15 Iunie 1902 în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus”. O parte a evenimentului venit curat este destinată pentru premiile expoziției industriale, ce se va arangia în toamna a. e. Începutul la 7 ore sara. Prețul de intrare: de familie (à 3 persoane) 3 cor. 60 bani, pentru domni 2 cor. (membrii Reuniunii 1 cor 60 bani), pentru dame 1 cor. 20 bani. Suprasolviri benevoale se primesc cu mulțumită și se vor chita pe cale ziaristică. Bilete de intrare — sara la casă.

Programa: I. Concert. Motto: „Unită în cuget și în simțiri. Cântăm cântări de înfrățiri”. „Acorduri amoroase”, cor mixt de K. Frühling. „Cântec de Mai”, cor bărbătesc cu solo de tenor de F. Abt, executat de dl Valeriu Grindeanu. „Două cântece pentru cor bărbătesc de I. Mateiu: a) „Lelițe cu gălbiori”; b) „Tot pe drum”. „Două cântece” pentru cor de dame de T. Popovici: a) „Fetele casnice”; b) „Țiganca”. „La o tină fată”, cor mixt de Attenhofer. „Marș ostășesc”, cor bărb. (quartet duplu) de I. Costescu.

II. Teatru. „O Casnicie”, comedie în 3 acte de George C. Ursachy. Persoanele: Victor Dorneanu, avocat dl Nicolau Bratu. Iorgu Argeșanu, dl George Trifan. Nicu Vrăneșanu, inginer dl Valeriu Grindeanu. Oiteșcu, căpitan pensionar dl Ioan Ș. Pitariu. Grigore, servitor Ioan Marcu. Ionță Pipiric dl George St. Moga. Didina, nevasta lui Victor d-șoara Elena Grindeanu. Znea, mătușa Didinei d-șoara Elena Baciu. Elena fata lui Oiteșcu Elena Vintilă. Elisa Glodeanu, văduvă Elena Moldovan. Tina, servitoare d-șoara Elena Buianu. Acțiunea să petreacă în București, în casa lui Victor Dorneanu. Fumatul înainte de orele 10 este oprit.

— Petrecere de vară va arangia tinerețimea meseriașilor și a tinerilor români din Arad Lună la 3/16 Iunie (a doua zi de Rosali) în pădurea sea mare (Csála). Venitul curat e destinat pentru sporirea fondului de ajutorare al tinerilor meseriași și școlari de sub patronajul Asociației aradene. Prețul de intrare de persoană 60 fl. (30 cr.) Piecarea în pădure se face cu 2 muzici, în corpore, dela biserica catedrală, după terminarea sf. liturghii.

— Tinerii meseriași români din Nădlac sub conducerea dlui inv. Romulus Taucean arangează în sala cea mare a casei comunale la 2/15 Iunie 1902 (sădeci la Sf. Rosali) teatru, după care urmează joc. Venitul curat este menit pentru biblioteca școlară. Prețurile de intrare: locul I. 1 cor. 60 fl., locul II. 1 cor. 20 fl., locul III. 80 fl. Începutul la 8 ore seara. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și miteză în publicitate.

Programa: I. „Sărboasca”, de I. Vidu cor bărb. II. „Leac pentru soacra”, comedie într'un act, de Trocaru. III. „Trecut vales s'au părau”, de Musicescu, cor mixt. IV. „Trei doctori”, comedie într'un act (localizată de Virginia A. Vlaicu). V. „Uită mamă colo-n sat”, de N. Ștef, cor. bărb.

— Societatea română de cântări și muzică în Ceranabeș aranjază în Lună Rosaliilor, 3/16 Iunie 1902, în grădina otelului la „Pomul verde” concert, membrii societății au intrare gratuită, pentru membrii de persoană 1 cor., de familie 2 cor. 40 bani. Începutul la 8 1/2 ore sara. NB. Dacă timpul va fi nefavorabil, concertul se va da Duminecă 9/22 Iunie a. e.

Programa. „Hora Dobrogei”, chor mixt de N. Popovici. „Junimea parisiiană”, chor mixt de Adam. „Frumoasă copilă”, chor de bărbați de A. Sequens. „Răsunetul Ar-

Numele istoric al orașului Sibiu (Hermannstadt, Nagyszeben), în Transilvania.

Răspuns la întrebarea d-lui Dr. Franz Zimmermann, Arhivarul cetății Sibiuului, prezentat Academiei Române la 16 Martie 1902.

de

GR. G. TOCILESCU

Membru al Academiei Române.

Di Franz Zimmermann, Directorul Arhivelor cetății Sibiuului, trimițând onor. Academiei Române un memoriu tipărit sub titlu: „Erklärung der Stadtvertretung der künftl. freien Stadt Hermannstadt betreffend weitere Beibehaltung des bisherigen amtlichen Namens der Stadt Hermannstadt in der Form „Hermannstadt“”. (Declarațiunea reprezentanței comunale a orașului liber regesc Hermannstadt relativ la păstrarea numelui oficial obținut al orașului Hermannstadt în forma de Hermannstadt), memoriu compus de d sa în numele reprezentanților orașului Sibiu, a dorit ca să aibă părerea Academiei noastre ca a unui forum independent asupra chestiunii în desbatere, din punctul de vedere științific, istoric și geografic.

În urma însărcinării, ce așt binevoit a-mă da, ca să cercetez chestiunea ridicată, am oncare să vă comunic cele următoare:

În urma art. 4 din legea anului 1898 despre numele comunelor, Oficiul statistic al regatului Ungariei, precum și Comisiunea albumului de comune, a decis ca numele orașului Hermannstadt, rom. Sibiu, să fie de aci înainte Nagyszeben, în loc de Hermannstadt.

Reprezentanța orașului Hermannstadt însă consideră această schimbare ca o despuiere a unui bun strămoșesc pe următoarele motive:

I. Germanii sunt fondatorii orașului Hermannstadt lângă riu Zibin, fiind numit în limba oficială latină *Villa Hermannii*.

II. În actele oficiale ce privesc afacerile interne ale orașului, numele de Hermannstadt a fost folosit de secole încoace, fără ca întrebarea lui să adese vre-o pagubă Ungurilor sau Românilor, care continuă fie care a-l da numele din limba proprie.

III. Legea cere ca fie-care comană să sibiă numai un nume oficial, ear nu că acel nume trebuie să fie numai decăt unguresc.

IV. Schimbarea numelui este în contradicție cu legea actuală și cu dreptul istoric: Nicl documentele vechi de fundațiune ale orașului, nicl legile moderne nu opresc denumirea localităților germane obținute de secole încoace. Fondatorii orașului au fost Germani, cum se vede din documentele lui Andreiu II și Geysa II, întărite de mai mult regl posteriori și confirmate de dreptul municipal al Transilvaniei. Fondatorii au numit orașul în limba lor. Administrațiunea pămentului regal (fundus regius) a fost tot deauna independentă (universitatea Germanilor); nicl odată regit unguresc nu s'au opus autonomiei orașelor germane; în fine

V. Prin legea din 1876 s'a garantat orașelor autonomie administrativă, precum și întrebunțarea limbii ca oficială, prin urmare a garantat tot de-odată și limba ger-

mană, ca și denumirea germană de Hermannstadt.

Pentru noi chestiunea se prezintă astfel:

Numele cel mai vechiu sub care ne apare în documente orașul Sibiu este Scibinium sau Cibinium, adică forma cea mai apropiată de numele românesc: Sibiu sau Sibi.

Menționăm documentele mai însemnate:

I. anul 1202: Desiderius praepositus „Scibiniensis”. (Codex Arpadianus continuatus, tom. VI, p. 229.)

II. 1211 1212: Scibiniensis scilicet praepositus sau praepositura”. (Document în archiva din Vatican, ap. Zimmermann (Erklärung, etc.)

III. 1224: „Comes Chybiniensis”. Diploma regelui Andreiu II, prin care confirmă privilegiile ce le conferise Șașilor din Transilvania moșul său regele Geza II:

„Volumus et eciam firmiter praecipimus, quatenus ipsos nullus iudicet nisi nos vel comes Chybiniensis. Praeter vero supra dicta situam Blacorum et Bissenorum cum suis usus comune exercendo cum praedictis scilicet Blacis et Bissenis eisdem contulimus”. (Harmuzaki, Docum. privitoare la istoria Românilor, vol. I, pag. 83-84.)

Este de notat că acest privilegiu este numai o confirmare și decel o transcriere a privilegiului lui Geza II, care a domnit între anii 1141-1161.

IV. 1231: „Populi Scibiniensis”, într'un document aflător în Arhivul național unguresc (Codex Arpadianus continuatus, tom. XI, pag. 236).

V. 1248: „Scybiniensis scilicet provinciales comitatum”. Document prin care Laurentius, Voșvodul Transilvaniei, concede coloniilor sășești din comunele Vinț și Vulțer să aibă aceleași drepturi în păduri și pășuni, pe care le au Șașii din Sibiu: „Nos Laurentius Wayvoda Transilvanus... hospitibus nostris in Wyach et in Burgbergh... omnem per omnia libertatem, videlicet in silvis, pasuis et aquis... quam habent provincialis Comitatus Scybiniensis duximus indulgentiam”. (Harmuzaki, Documenta, I, pag. 245.)

VI. 1264: „libertatem Scibiniensis et cum Scibiniensibus”. Ștefan, Principele de coroană al Ungariei și Duce al Transilvaniei, concede anumite privilegii mănăstirii catolice dela Cârța lângă apa Oltului în Transilvania: „Stephanus... dux Transilvanica... hanc gratiam et misericordiam cum populis eiusdem monasterii faciendo... juxta libertatem Scibiniensium et cum Scibiniensibus responderere teneantur et solito debito et collecta”. (Va urma).

CLEOPATRA.

ROMAN

de

HAGGARD RIDER.

Traducere de Hero.

Preoții și dignitarii se uită mirat la mine. Unit se ridică și vorbește, alții nu ziseră nimic.

HOFFMANN SÁNDOR

la „Rândunică“

Arad, edificiul Teatrului.

Recunoscut ca loc pentru cele mai ieftine cumpărări.

Cel mai bogat asortiment de articoli proaspeți.

Serviciu solid și prompt.

Ocasie!

Ocasie!

Esclentă materie cretonă și zephiri	19 cr.
Materii dublu late numai	50 „
Covoare, metrul numai cu .	19 „
Batiste franceze	27 „
3 perechi de ciorapi buni americani, de culoare neagră sau brunetă . fl.	1.— „

Bluse, cămeși { deja dela 95 cr. in sus,
de mătăsă curată . . fl. 4.95 „

Umbrele negre, albe și colorate dela . . „ 1.25 „
in sus, in cel mai bogat asortiment.

— Nota prețurilor și mostre de materie sau creton trimite bucurosi în provincie. —

Principiul meu e: să fac circulație mare pe lângă prețuri ieftine.

☛ Telefon, pentru oraș și jur, Nr. 10. ☚

597 5-5

Mulțumită publică pentru o alifie de nfrumsețare excelentă.

Declarație. Stimate Domnule farmacist! Efectul excelent al „Cremei de vioare“, inventate de D-Ta, mă îndeamnă să Vă aduc pe această cale mulțumirile mele cele mai cordiale. Primiți pe această cale mulțumirile mele eterne, căci în câteva zile mi-a depărtat de pe față piștii și petele de ficat, cu o cale vă asigur, că o voi recomanda în cercul cunoștințelor mele intime.

Viena, 1899. 5 Decembrie.

Cu deosebită stimă
MARSETZKY ADÉL.

CREMA DE VIORELE

de HAJÓS, e inofensivă, și face să dispară în scurtă vreme piștii, petele de ficat, alunițele, roșăța pielii și tot felul de necurățenii ale pielii.

Prețul 1 borcan 50 cr. — Săpun de cremă de vioare 35 cr. — Pudră de cremă de vioare albă, roză și crem 60 cr.

Lapte de vioare de Hajós.

(Eau de Violette de Hajós.)

Această apă dă spălat, de fețe, gâtului, brațelor și mânilor o frumusețe surprinzătoare, o culoare de erin și trandafir. — 1 flacon 50 cr.

Să ne ferim de contrafacere!

La cumpărare, vă rog să primiți numai „Cremă de vioare“ de Hajós.

Coloarea originală a părului

o recăștigăm prin folosirea

Regeneratorul de păr a lui Hajós.

În scurt timp i se redă părului cărunț culoarea originală, frumuseța din tinerețe, efectul ajans rămâne permanent. Nu murdărește albiturile, nici pelea capului. — Prețul unei sticle: 60 cr.

Se poate căpăta la

755 9-20

FARMACIA ȘI LABORATORUL DE CHEMIE

H AJÓS ÁR PÁD

Arad, Piața Andrásy nr. 22

peste drum de casa comitatului, pe urme în farmacia dlui Vojtek Kálmán și în drogueria dlor Vojtek și Weisz.

☛ In Simánd: in farmacia dlui CSIKY LUKACS. ☚

☛ Pentru Busalii ☚

recomandăm atențiunii cetitorilor noștri

Marea Prăvălie

PORTER VILMOS

ARAD, Piața Libertății (Szabadság-tér).

UN ISVOR FOARTE IMPOSANT DE CUMPĂRĂRI:

Ghete, Pălării, Cămăși.

Articole de modă pentru dame, umbrele, cravate, cadouri pentru sărbători.

☛ Cea mai mare întreprindere din provincă de felul acesta în Ungaria. ☚

749 9-